

First Year BAMS Degree Supplementary Examinations March 2019

Sanskrit

(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

• Answer All Questions

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात

- तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्ण
- हलन्त्यं
- अदर्शनं लोपं
- साधकतमं करणम् ।

2. श्लोकानां पदश्वेद-पदार्थ-अन्वय-सारान् लिखत

- यथा हि सारकाष्ठेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ।
- अरोगः सुमना ह्येवं बलवर्णान्वितो बुधः ।
- तथा धातुहि मांसेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ॥
- नातिस्थूलकृशः श्रीमान् नरो जीवेत् समाः शतम् ॥
- करणानां तु वैकल्ये तमसाभिप्रवर्धिते ।
- पुण्डरीकेण सदृशं हृदयं स्यादधोमुखम् ।
- अस्वपन्नपि भूतात्मा प्रसुप्त इव चोच्यते ॥
- जाग्रतस्तत् विकसति स्वपतश्च निमीलति ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्त

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत

- गां दोग्धि पयः ।
- रामेण हतो बाली ।
- विप्राय गां ददाति ।
- अग्नये स्वाहा ।

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत :

- पिता पुत्रः सह भोजनं करोति ।
- त्वं कुत्र गच्छन्ति ।
- मम भ्राता अत्र नास्मि ।
- लोका समस्ता सुखिनो भवन्तु ।
- बालकाः उद्याने क्रीडति ।

5. मलयालभाषायां अथवा आङ्ग्लभाषायां अनुवदत ।

एकस्मिन् वने चण्डकर्मा नाम राक्षसः आसीत् । सः एकदा वने भ्रमन्तं कश्चित् ब्राह्मणं दृष्टवान् । तदा राक्षसः तस्य स्कन्धमारुह्य स्थितवान् । ब्राह्मणः अपि राक्षसस्य कोमलौ पादौ दृष्ट्वा अपृच्छत् । “भोः किमेवं तव पादौ अतिकोमलौ?” इति । तदा राक्षसः अवदत् “भो व्रतमस्ति । अहं आर्द्रपादः भूमिं न स्पृशामि” इति ॥

6. संस्कृत भाषायां अनुवदत ।

- Students are reading Sanskrit newspaper
- Monkeys live in the forest
- The man leads cow
- Foods becomes poison in indigestion
- Trees are useful to us

7. विभक्त्यन्त रूपाणि लिखत

- आत्मन्
- पितृ

8. टिप्पण्यौ लिखत

- शौचम्
- जलम्

9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत

- दारिद्र्यं नोपजायते । केषां ?
- नवगोप्यानि कानि ?
- जगृहस्तन्मुनेर्वचः । के ?
- शास्त्राय च सुखाय च । किं ?

10. व्याख्यात

- योगेन चित्तस्य पदेन वाचां मलं शरीरस्य च वैद्यकेन ।
चोपाकरोत्तं प्रवरं मुनीनां पतञ्जलिं प्राञ्जलिमानतोस्मि ॥
- सद्यः फलति गान्धर्व मासमेकं पुराणकं ।
वेदाः फलन्ति कालेषु ज्योतिर्वैद्यो निरन्तरम् ॥

11. सूचित कथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत

- पश्चात्भवति सन्तापो ब्राह्मण्या नकुले यथा ।

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत

- राजद्वारे श्मशाने च यस्तिष्ठति स बान्धवः ॥
- पुत्रगात्रस्य संस्पर्शं चन्दनादतिश्चिह्यते ॥

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. संधि/संधिविच्छेदञ्च कुरुतः ।

- प्र + एजते • पुनर् + रमते • उप + इन्द्र • तल्लयः • एतन्मुरारि • ब्रह्मर्षि

14. विग्रहवाक्यं/समस्तपदञ्च लिखत

- निर्मक्षिकम् • अतिहिमम् • यथाशक्ति • हरिश्च हरश्च • कुत्सितः पुरुषः • न ब्राह्मणः

15. धातुरूपाणि लिखत

- पठति • भविष्यति

16. प्रयोगं विपरिणमयत

- सीता वस्त्रं प्रक्षालयति । • भिषजा औषधं दयिते । • छात्राः विद्यालयं गच्छन्ति ।

17. अधोरेखाङ्किते पदे कः प्रत्यय इति कोष्ठात् समुचितम् उत्तरं निर्धार्य लिखत

- छात्रः चलचित्रं दृष्टुं गच्छन्ति । (तुमुन्, शनच्, क्त)
- जनाः नगरं गत्वा वसन्ति । (णिच्, क्त्वा, शत)
- सर्वदा हस्तं प्रक्षाल्य भोजनं करोतु । (ल्यप्, तरप्, अनीयर्)

18. सन्धिविच्छेदं कुरुतः ।

- शत्रावपि • भूतास्तु • अन्यान्यपि

19. सन्धिं कुरुतः ।

- केचित् + आहु • स्यात् + अधः + मुखम् • प्रकृतीः + ज्ञात्वा

20. विग्रह वाक्यं लिखत

- रक्तधरा • यकृत् प्लीहानौ • तैलनिषेवणं

21. अर्थं लिखत

- तिलं • काष्ठः • सुधी • रजकः • दशनम् • तन्द्रा

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानां अन्त- लिंग- विभक्ति वचनानि निर्दिश्यत

- भूमौ पङ्कोदकस्थानि तथा मांसे सिरादयः ।
- वृक्षात् यथाभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
- यथा पयसि सर्पिसु गुडश्चेक्षौ रसे यथा ।
